

Q&A webinar Seaspiracy: Feiten & Fabels

Ter introductie

Op 22 april 2021 organiseerde Good Fish een webinar naar aanleiding van de documentaire Seaspiracy. Good Fish is een milieuorganisatie die samen met het Wereld Natuur Fonds de VISwijzer uitgeeft. De VISwijzer app (en op goodfish.nl) geeft een advies op basis van wetenschappelijke bewijsvoering wat wel of geen duurzame vis is. De documentaire Seaspiracy heeft er toe geleid dat Good Fish erg veel vragen heeft gekregen. Daarom organiseerden wij een informatief webinar.

We kregen tijdens het webinar ook ontzettend veel vragen (ca. 170) en reacties, waarvoor we dankbaar zijn. Helaas was er tijdens het webinar niet genoeg tijd om alle vragen te behandelen.

In deze Q&A geven we antwoord op alle vragen die er gesteld zijn, gesorteerd per onderwerp. Wanneer er geen duidelijke vraag is gesteld hebben we dit niet meegenomen in de factsheet. De antwoorden zijn door Good Fish gegeven, met input van de experts. Wanneer de antwoorden bij een onderwerp door een expert zijn gegeven, staat dit bij het onderwerp vermeld.

We danken nogmaals de experts, voor hun input in zowel in deze factsheet als de bijdrage tijdens het webinar:

- Professor Geert Wiegertjes – Hoogleraar aan Wageningen Universiteit
- Hendrik Kramer – Nederlandse visser MDV 2
- Tammo Bult – Director Wageningen Marine Research
- Hidde van Kersen – Directeur MSC Benelux
- Jeroen Dagevos - Head of Programs Plastic Soup Foundation
- Steven Adolf – Onderzoeker /Auteur Tuna Wars
- Margreet van Vilsteren – Directeur Good Fish

Met vriendelijke groet,

Maud Veraar
Directeur Good Fish

Inhoud

Q&A Webinar Seaspiracy Feiten & Fabels	1
Ter introductie	1
Duurzaamheid algemeen	3
Consumptie	6
Vragen over het MSC-keurmerk	7
Visbestanden/Overbevissing	12
Viskweek/aquacultuur	13
Plastic	16
Illegale visserijen	18
Vragen aan Good Fish/VISwijzer	19
Welzijn en ethiek	22
Tonijn	23
Bodemberoering/Pulsvisserij	24
Koolstofopslag	25
Voedselveiligheid	26
Technische vragen	27

Duurzaamheid algemeen

- 1. Ik snap niet goed welke oplossingen er zijn naast duurzame visserij. De minister ontwijkt de vraag waarom de visserij minder hard moet worden aangepakt. Hoe denken jullie hierover?**

Allereerst lijkt de 'edit' wel erg voordelig voor de documentairemaker. Mogelijk heeft de EU-commissaris wel degelijk geantwoord, maar is dat er afgeknipt. De vraag van de documaker is ook suggestief. Wij geloven wel in duurzame visserij en niet in een boycot. Naar ons idee werkt dat juist illegale visserij in de hand en krijg je een 'wilde west situatie'; en dat is zéker niet goed voor de natuur. De uitleg van de commissaris over duurzaamheid vinden wij goed. 'Je roomt de 'rente' af van een visbestand'. Wel zijn wij het eens met de documentairemaker dat de visserij erg beschermd wordt mede door subsidies en belangen.

- 2. Gegeven dat de meeste visbestanden nog steeds maximaal bevestigd worden of al overbevestigd zijn en dat illegale, ongereguleerde/niet-gerapporteerde vis nog steeds een probleem vormt, is het dan niet nog steeds zaak om minder vis te vangen en consumeren?**

Het is belangrijk om vis te eten die uit duurzame bestanden en visserijen afkomstig is. Dit houdt in dat de vis niet overbevestigd wordt, de visserij geen milieuschade veroorzaakt en dat deze goed gereguleerd is. Wanneer er alleen nog maar 100% duurzame vis gegeten wordt, kan er gesproken worden van duurzame consumptie. Het is dus wel noodzakelijk dat consumptie van niet-duurzame vis wordt geëlimineerd.

- 3. Mag/kan een label 'duurzame visserij' dan wel gegeven worden zolang goedwillende vissers en kwaadwillende vissers nog in hetzelfde bestand kunnen vissen?**

Visserijen die niet gecertificeerd zijn, maar die wel op hetzelfde bestand vissen als visserijen met een certificaat zijn hoogstwaarschijnlijk niet gecertificeerd door de vismethode die zij gebruiken. Een gecertificeerde visserij is ook beoordeeld op de gezondheid van een bestand. Het kan dus niet zo zijn dat een visserij die vist op een niet-duurzaam bestand een certificering heeft gekregen. Daarnaast is het vaak zo dat een hele visserij op een bepaalde soort in een bepaald gebied in één keer gecertificeerd wordt. Het komt dus vaker voor dat visserijen, die op hetzelfde bestand vissen, allemaal gecertificeerd zijn.

- 4. Is er een controle op de verschillende keurmerken? Wie gaat daarover?**

Keurmerken worden gecontroleerd door een accrediterende partij, zoals de Raad van Accreditatie, die onafhankelijke controles uitvoert. Verder dient een volledig lidmaatschap van ISEAL (een onafhankelijke organisatie die zich bezighoudt met duurzame ontwikkeling) ook als controlemiddel. De ISEAL Alliance ontwikkelt standaarden waar grote keurmerken zich aan moeten houden.

- 5. Seaspiracy moedigt het publiek aan om te stoppen met het eten van vis. Is dit volgens jullie de oplossing?**

Good Fish promoot noch ontmoedigt het eten van vis. Wij geven de consument, die ervoor kiest om wél vis te eten, advies bij het selecteren van de meest duurzame optie via de VISwijzer. Vis die rood scoort op de VISwijzer adviseren wij om niet te eten.

Zoals eerder aangegeven geloven wij niet in een volledige boycot. Miljoenen mensen zijn afhankelijk van visserij of viskweek voor hun inkomen en levensonderhoud.

6. Baart het natuurorganisaties geen zorgen dat voornamelijk het jongere publiek nu geen vis meer gaat eten, ook omdat Seaspiracy dit claimt?

Good Fish promoot noch ontmoedigt het eten van vis. Wij hopen alleen wel dat dit jonger publiek inziet en gelooft dat duurzame visserij wel bestaat en dat als zij ervoor kiezen om toch vis te eten, zij dan kiezen voor een duurzaam gevangen of gekweekte vis. Vissers die wel investeren in duurzame vangstechnieken worden hiermee gestimuleerd.

7. Er zijn zoveel mensen op de wereld, als iedereen elke dag vis eet dan moet echt een hele grote kwantiteit aan vis worden opgevist. Hoe gaan wij hier mee om?

Het grote probleem is dat er nog steeds niet-duurzame vis op de markt verkrijgbaar is. Er worden al hele grote hoeveelheden aan vis opgevist uit de oceanen. Het probleem is dat deze voor een groot deel bestaan uit niet-duurzame vis. Door alleen nog maar duurzaam gevangen of gekweekte vis te eten helpen wij mee aan het herstel van de oceanen. Als er goed beheer is van de visbestanden kun je tijdig ingrijpen als het visbestand er minder dreigt voort te komen staan.

8. Hoe kan het zo zijn dat er een documentaire gepubliceerd wordt met feiten, waarvan experts beweren dat sommige hiervan niet kloppen? Is de visie over de zee-wereld verschillend per expert of organisatie?

De documentairemakers hebben goed hun best gedaan om te zoeken naar cijfers en uitspraken die passen bij hun blik op de visserij. Daardoor zijn niet alle cijfers even recent en sommige zelfs uit context zijn gehaald. Verder hebben, zoals in ieder werkveld, experts verschillende zienswijzen op bepaalde onderwerpen. Dit houdt niet in dat sommige experts het fout hebben, maar meer de ernst van een probleem subjectief is.

9. Denken wij dat een megatrawler duurzaam is? In mijn beleving wordt er een school vis in één keer weggevangen en blijft er niets over in die omgeving. Een kleinere visserij heeft mogelijk minder impact?

Een kleinere visserij heeft inderdaad minder impact dan een grotere visserij. Ook kan een visserij met grote schepen duurzaam zijn. De duurzaamheid is afhankelijk van om welke vis het gaat en hoe deze gevangen wordt. Bij grote pelagische visserijen (vaak grote trawlers) wordt inderdaad een groot deel van de school in één keer binnengehaald. Dit klinkt heel veel, maar dat hoeft niet té veel te zijn. Zolang dit binnen de maximale duurzame vangst is (MSY) en er genoeg overblijft is dit duurzaam. Een ander voordeel van deze vorm van visserij is dat deze methode vaak nauwelijks bijvangst heeft en de zeebodem niet aanraakt. Er is dus geen schade aan het ecosysteem. Vis gevangen met een grote trawler, zoals makreel of haring, kan zeker duurzaam zijn.

10. Waarom wordt geïmporteerde vis van de andere kant van de wereld als duurzaam beschouwd (volgens MSC) en vis die gevangen is door Nederlandse en Belgische vissers (boomkorvisserij) niet?

Dit heeft voornamelijk te maken met de vismethode die gebruikt wordt. Bij de duurzaamheid van vis wordt primair gekeken naar de impact van de visserij op de visstand en de oceaan. Hierbij wordt de CO2 uitstoot (nog) niet meegenomen.

11. Mij is verteld dat de Noordzeevervisserij de best gereguleerde is ter wereld. Klopt dit?

De Noordzee wordt inderdaad goed beheerd, maar het betekent niet dat daarmee alle vis uit de Noordzee duurzaam gevangen wordt of dat alle visbestanden er goed voor staan.

12. Als je het bodemvissen naar het land zou halen zou dit dan niet hetzelfde zijn als hele stukken amazonie omkappen?

Het klopt inderdaad dat het vissen met bodemsleepnetten erg schadelijk is voor de zeebodem. Om zo ver te gaan als een vergelijking met het omkappen van hele Amazone gebieden te trekken, kunnen wij niet maken. Wel wordt het vissen met bodemsleepnetten wel eens het 'onderwater ontbossen' genoemd.

13. Waarop wordt gebaseerd dat de zeeën niet leeg zijn in 2048?

Een studie, die in 2006 gepubliceerd is door Boris Worm, gaf aan dat de oceanen leeg zouden zijn in 2048. In 2009 heeft Worm echter aangegeven dat dit statement niet klopte en is dit statement ingetrokken.

14. Hoe kijken jullie naar het feit dat Japan weer walvissen wil gaan jagen?

Wij keuren dit niet goed. Walvissen zijn 'trage groeiers' en kunnen wel 200 jaar worden. Mede daarom is het geen goede soort voor bevissing. Good Fish richt zich op de vis die in Nederland gegeten wordt. Ons doel is dat die soorten die ROOD scoren (niet duurzaam) op de VISwijzer voor 2030 uit de handel zijn.

15. Worden vissen niet te veel als voedselbron gezien in plaats van een populatie die het ecosysteem in balans houdt?

Vissen zijn zowel onderdeel van een ecosysteem in balans als een voedselbron voor de mens en dier. Het is van belang om vis (en ander voedsel) te ontnemen naar draagkracht van het ecosysteem. Dat wil zeggen, niet te veel wegnemen zodat de balans in het ecosysteem niet verstoord wordt en er genoeg overblijft voor de populatie om zich verder te herstellen.

Consumptie

1. Hoe weet je 100% zeker dat je een duurzame vis koopt?

Als u vis gaat kopen moet u op een aantal dingen letten om erachter te komen of je duurzame vis koopt. Let bij het kopen van vis op: 1) de wetenschappelijke naam, 2) het herkomstgebied van de vis en 3) hoe de vis gevangen of gekweekt is. Met behulp van deze drie gegevens kan met behulp van de VISwijzer opgezocht worden of uw vis duurzaam is of niet. Als deze informatie niet beschikbaar is, vraag het dan aan de verkoper!

2. Kun je ervan uitgaan dat je in een viswinkel duurzame vis vindt?

Nee, niet altijd. Uit ons onderzoek is gebleken dat bijna 50% van de vis die in viswinkels en viskramen wordt verkocht niet duurzaam is. Als u zeker wilt weten of de vis die u wilt kopen duurzaam is, kunt u deze opzoeken in de VISwijzer. Hiervoor heeft u de wetenschappelijke naam, het herkomstgebied van de vis en de vangst- of kweekmethode nodig.

3. Wordt de vis die in onze supermarkten ligt ook in Nederland gevangen?

Nee, niet alle vis die in de supermarkt gevonden kan worden is in Nederland gevangen. Soorten die wel nabij Nederland in de Noordzee gevangen zijn, zijn schol en Hollandse garnalen. Deze zijn vaak te vinden in de supermarkt. De rest van de verse vis wordt vaak gekweekt in Azië, zoals tropische garnalen en pangasius, maar ook gevangen nabij IJsland, zoals kabeljauw.

4. Als een consument kan kiezen tussen een plantaardig, pescetarisch of duurzaam pescetarisch dieet, welk dieet heeft dan het laagste impact op de oceanen?

Het dieet met de laagste impact op de oceanen is een plantaardig dieet, aangezien geen vis gevangen hoeft te worden. Hoewel een plantaardig dieet soms wel uit microalgen bestaat, worden deze vaak op land gekweekt en heeft dit ook geen impact op de oceanen.

5. Hoe vaak kun je vis eten om het duurzaam te houden?

Hier kunnen wij geen exact antwoord op geven. Als u vis eet, kies dan wel voor duurzame vis! Momenteel wordt er nog veel vis gegeten die niet duurzaam gevangen of gekweekt is, zo wordt het eten van vis nooit duurzaam. Wanneer er alleen nog maar duurzame vis gegeten wordt, kunnen wij het eten van vis wel duurzaam houden!

6. In principe moeten consumenten dus minder vis eten, net zoals vlees?

Good Fish promoot noch ontmoedigt het eten van vis. Het is belangrijk om minder niet-duurzame vis te eten om ervoor te zorgen dat we vis kunnen blijven eten. Mocht de consument wel vis willen blijven eten, is het van belang dat er een duurzame keuze wordt gemaakt. Dit kan met behulp van de VISwijzer.

Vragen over het MSC-keurmerk

De vragen in dit onderdeel zijn beantwoord door Hidde van Kersen, directeur MSC Benelux.

1. Hoe komt het dat de filmmakers niet terecht konden in kantoor MSC?

Normaal gesproken werkt MSC mee met journalisten. Daarbij hoort dat je een afspraak kunt maken om inzage te krijgen wat er uit het interview gebruikt wordt. Die afspraak was met deze filmmakers niet mogelijk. Daarom is van samenwerking afgezien. Meespeelde dat de filmmakers bekend waren van de film Cowspiracy en hun conclusie dus vooraf al vaststond. Bovendien waren ze niet transparant over hun commerciële belang in een [bedrijf](#) met vegan maaltijden.

2. Wat noemen we duurzame visserij?

MSC hanteert een hele duidelijke definitie voor duurzaam vissen, die de basis vormt voor ons certificeringsprogramma. Duurzaam vissen betekent dat er voldoende vis in de oceaan wordt gelaten zodat de vispopulatie zich kan herstellen, productief en gezond kan blijven bestaan. Dit omvat respect hebben voor de onderwaternatuur en het monitoren van de gevolgen op het ecosysteem in een bredere zin. MSC werkt samen met vissersgemeenschappen om dit aan te moedigen en heeft gedetailleerde en strenge normen en controlesystemen waarmee gecertificeerde visserijen moeten werken.

Voor meer informatie, verwijzen wij u naar onze duurzaam vissen-pagina: [Wat is de herkomst van duurzame vis | Marine Stewardship Council Benelux](#)

3. Wie maakt de eisen waarop de auditoren controleren en keuren?

MSC is een multi-stakeholder initiatief. De organisatie MSC faciliteert het proces waarbij belanghebbende stakeholders samen tot een gedragen standaard komen. Betrokken stakeholders zijn onder meer afkomstig uit de visserijsector, de wetenschap en uit natuurbeschermingsorganisaties. Samen bepalen zij wat de eisen zijn van de visserijstandaard, en samen herijken ze die standard elke vijf jaar.

4. Hoe controleert MSC of gecertificeerde visserijen zich blijven houden aan de afgesproken criteria. Hoe en hoe frequent worden de visserijen gecontroleerd? En hoe weet je of dit genoeg is? Hoe goed kunnen controleurs van MSC hun werk doen, voornamelijk wanneer zij mee aan boord gaan? Als de bewijslast voor het MSC-keurmerk bij de visser ligt en dat het enige is waarop zij getoetst worden. Kunnen we er dan echt vanuit gaan dat er niet met deze bewijslast gesjoemeld wordt? Hoe monitort MSC zijn auditors?

MSC is een “third party audited system”. Dit betekent dat MSC niet zelf toetst of visserijen aan de eisen van het keurmerk voldoen, maar dat onafhankelijke auditors deze toetsing uitvoeren. Hoe zijn dit dienen te doen is beschreven in het “fisheries certification process”, zie op [The MSC Fisheries Standard | Marine Stewardship Council](#).

Op de kwaliteit van de auditors wordt toegezien door Accreditation Services International (ASI). Op hun website [Find an ASI-accredited CAB \(asi-assurance.org\)](#) is

te zien welke auditors zijn geaccrediteerd om visserijen tegen de MSC standaard te mogen toetsen. Visserijen worden ieder jaar door auditors beoordeeld. In die beoordeling wordt ook input van allerhande stakeholders meegenomen, dus ook van wetenschappers en natuurbeschermers.

Op de kwaliteit van de auditrapporten wordt toegezien door een “peer review college” van onafhankelijke visserijwetenschappers, die toezien of de laatste inzichten zijn meegenomen en daaruit de juiste conclusies worden getrokken.

Mochten belanghebbenden twijfels of klachten hebben over de kwaliteit van een audit of van een auditor, dan kunnen zij een klacht indienen bij ASI.

5. Hoe kun je weten of de vissers na de controle ook werkelijk de maatregelen treffen om duurzaam te vissen en het niet alleen tijdens de controle doen? Als het wordt aangekondigd kun je je toch voorbereiden?

Over het naleven van de verbeteropgaven worden afspraken gemaakt. Ook moeten visserijen aantonen hoe zij onderling op de naleving toezien en hoe zij dit handhaven. Ook de kwaliteit van deze toezicht en handhaving worden door de auditors beoordeeld. In veel gevallen betrekken visserijen ook wetenschappers, die onderzoek doen naar de naleving van de afspraken en naar de ecologische effecten daarvan. Die onderzoeksrapporten hebben visserijen is veel gevallen nodig om aan de auditors te kunnen aantonen hoe verbeteropgaven in praktijk worden gebracht.

6. Bijvangst zou ik graag eens beter gedefinieerd zien. Hoe kunnen vissers bijvangst voorkomen? Hoe worden visserijen gecontroleerd op bijvangst, als het op zee gebeurt en er niemand bij is? Beweegt de limiet mee of blijft de limiet voor bijvangst op gelijk niveau? Vanaf welk niveau van bijvangst sluit u een visserij uit?

Bijvangst is er bij heel veel verschillende soorten visserij. Belangrijk is het verschil tussen “bycatch” en “discards”. Bijvangst is het vangen van andere soorten dan de doelsoort. Volgens de aanlandingsplicht van de EU wordt bijvangst aan boord gehouden en aangeland. Dat is iets anders dan het overboord gooien van ongewenste vangst, wat in sommige visserijen plaatsvindt.

Door MSC wordt onderscheid gemaakt tussen bijvangst van secundaire soorten, en bijvangst van kwetsbare, bedreigde en beschermde soorten (ETP soorten dat staat voor “endangered, threatened and protected species”). In beide gevallen kijken auditors naar de absolute hoeveelheid bijvangst, naar de relatieve hoeveelheid bijvangst ten opzichte van de beviste doelsoort, en naar de relatieve hoeveelheid bijvangst ten opzichte van de populatie van de bijgevangen soort.

Vervolgens zal de auditor de visserij een beoordeling geven, waarbij bijvangst van ETP soorten strenger wordt beoordeeld dan bijvangst van secundaire soorten. Als er te veel bijvangst is dan kan een visserij op dit punt worden uitgesloten voor certificering. Waar die grens precies ligt, verschilt per visserij en is sterk afhankelijk van de soorten waar het om gaat.

Als er goede mogelijkheden zijn om die bijvangst sterk te verminderen, dan kan de auditor de visserij een verbeteropgave meegeven: binnen enkele jaren moet de

bijvangst dan aantoonbaar substantieel zijn verminderd. Ook de kwaliteit en betrouwbaarheid van de administratie door de vissers zelf wordt door de auditors beoordeeld. In enkele gevallen betrekken vissers hierbij wetenschappers, die meegaan aan boord om de volumes bijvangst te monitoren.

7. Wie controleert wat er op zee gebeurt? In de film wordt gesteld dat het erg lastig is controle uit te voeren op zee en dat controleurs soms werden bedreigd, in het ergste geval zelfs vermoord.

Elektronische monitoring is een belangrijk instrument in het monitoren wat er op zee gebeurt. Alle schepen zijn uitgerust met een “vessel monitoring system” (VMS) zodat de positie van schepen van afstand is te volgen. Wanneer schepen zijn uitgerust met een black-box, zoals bijvoorbeeld nu in de Nederlandse garnalenvisserij wordt ontwikkeld, dan is die geografische positie te koppelen aan data over de activiteit aan boord.

In sommige gebieden stellen overheden het verplicht om waarnemers aan boord te hebben, die op zee toezien of de visserij zich houdt aan door de overheid gestelde regels. MSC kent die verplichting niet: op naleving van de criteria van MSC wordt toegezien door auditors.

Helaas zijn er inderdaad incidenten bekend van waarnemers op zee die zijn bedreigd of in gevaarlijke situaties terecht zijn gekomen. MSC spreekt zich hier hard tegen uit: dit is volstrekt onacceptabel. Waarnemers op zee moeten altijd hun belangrijke werk op een veilige manier kunnen doen. Om dat statement kracht bij te zetten, doneerde MSC in 2020 een bedrag van USD 55.000,- aan een initiatief om de veiligheid van waarnemers op zee te verbeteren, zie [Improving the safety of fishery observer programmes | Marine Stewardship Council \(msc.org\)](#) .

8. Hoe kan een boomkorvisserij, ondanks de bijvangst en ook de negatieve impact heeft op de zeebodem toch een MSC-keurmerk verdienen?

Het systeem van MSC sluit geen enkel vistuig uit (behalve verboden visserij met gif en springstof), maar beoordeelt steeds opnieuw waar en op welke manier een vistuig wordt gebruikt. Sleepnetvisserij zoals met de boomkor heeft zeker impact op de zeebodem, maar dat is geen vaststaand gegeven: wat die impact precies is hangt af van de omvang van de visserij (aantal schepen, visserijdruk in uren per jaar), het visplan (geografische verspreiding), de innovaties van het gebruikte tuig (boomkor met wekkerkettingen of sumwing?) en de specificaties van de zeebodem (zeegrasvelden of kale zandbodem?).

Een grootschalig samenwerkingsverband van demersale vissers uit Nederland, Duitsland, Denemarken en Zweden kreeg in oktober 2019 het MSC-keurmerk, waarmee ook een visserij met boomkor werd gecertificeerd, zie [View Joint demersal fisheries in the North Sea and adjacent waters - MSC Fisheries](#). In dit specifieke geval werd de ecologische impact van enkele schepen met boomkor, op een specifieke plek op de Noordzee met zandige zeebodem, door de auditors beoordeeld als zo beperkt, dat zij geen belemmering was voor certificering. Dat deze specifieke boomkorvisserij is opgenomen in dit certificaat betekent dus niet dat boomkorvisserij in andere gevallen

eveneens de toets zal doorstaan: dat zal elke keer weer opnieuw worden beoordeeld op de specifieke omstandigheden.

9. Op welke manier zou de traceerbaarheid concreet kunnen worden gegarandeerd van boot-tot-bord? Zou dit via een nieuw label zijn? Wie controleert dat dan? Of eventueel via blockchaintechnologie?

Traceerbaarheid is een begrip waar iedereen een ander beeld bij heeft. Gaat het erover dat een handelspartner in de keten moet kunnen herleiden van welke andere handelspartners een product afkomstig, zoals soms nodig is in verband met controle van de productkwaliteit, bijvoorbeeld bij een recall? Of gaat het erom dat de consument moet kunnen lezen op de verpakking waar de vis gevangen is, wanneer precies, door welk schip en met welk vistuig?

Op dit moment zijn alle MSC-gecertificeerde visproducten traceerbaar tot een specifieke visserij: dat wil zeggen dat visgebied, betrokken schepen en vistuig bekend zijn, en dat alle duurzaamheidsrapportages over die visserij publiek beschikbaar zijn via [Fisheries - MSC Fisheries](#).

Er zijn wel eens proefprojecten met blockchaintechnologie, waarbij een productcode de consument toegang geeft tot achtergrondverhalen over de visserij, zoals [Check je vis - Princes](#)

10. Hoe is wereldwijd het draagvlak voor de MSC- en ASC-keurmerken? Bestaat dat uit een paar westerse landen of is het breder?

Elke twee jaar laat MSC wereldwijd onderzoek doen naar consumenten voorkeuren ten aanzien van duurzaam voedsel, duurzame visserij en draagvlak voor MSC-certificering. Uit dat onderzoek, uitgevoerd door het onafhankelijke onderzoeksbureau GlobeScan, blijkt dat er wereldwijd veel waardering en draagvlak is voor certificering zoals door MSC en ASC. Zie [hier](#) voor een samenvatting van de onderzoeksresultaten.

11. Kijkt MSC ook naar plastic vervuiling (visnetten & onnodige verpakkingen) in de visserij?

MSC vereist van vissers ook het minimaliseren van de impact op de onderwaternatuur. Het voorkomen van afval op zee, waaronder afval door verlies van visnetten, hoort bij dat vereiste om impact op de natuur te voorkomen. MSC-gecertificeerde vissers moeten kunnen aantonen wat zij eraan doen om afval op zee te voorkomen, en hoe zij hun eigen impact verminderen. Buiten het MSC-programma om, doen veel verantwoorde Europese vissers vrijwillig mee aan het samenwerkingsverband 'fishing for litter', waarmee ze op zee zwerfvuil opvissen en aan wal brengen: dan brengen ze veel meer plastic aan land dan ze zelf onderweg verliezen!

12. Kunnen de fabrieksschepen die voor de Afrikaanse kust vissen het MSC-label krijgen?

MSC vereist een duurzame methode van visserij. De omvang van een vissersschip zegt niets over de duurzaamheid van de visserij. Grote schepen die voor de Afrikaanse kust vissen, zijn trawlers die vissen op pelagische vissoorten. Zij zijn in de meeste gevallen geen concurrenten van de kleinere kustvisserijen, omdat ze op heel andere doelsoorten vissen. Deze trawlers zijn vaak zo groot omdat ze langer van huis zijn

(enkele weken) en dus een grote voorraad moeten kunnen meenemen, die meteen aan boord wordt ingevroren: dat vriespakhuis aan boord vraagt veel ruimte, waardoor vriestrawlers grote schepen zijn.

Pelagische vissen zwemmen in de waterkolom, vaak in grote scholen bijeen. Omdat pelagische visserij zich richt op deze scholenvormende bestanden heeft de visserij geen impact op de zeebodem en is zij ook zeer selectief: de ongewenste bijvangst is daarom veelal lager dan in andere vormen van visserij. Deze vorm van visserij komt dus in theorie evengoed in aanmerking voor certificering als andere vormen van visserij. Of zij de toetsing zal doorstaan, hangt van veel specifieke lokale omstandigheden af.

Als de visserij vanuit een andere definitie van duurzaamheid wordt beoordeeld, bijvoorbeeld vanuit het perspectief van de bijdrage van een visserij aan de lokale economie, dan is nader onderscheid te maken tussen de verschillende trawlervisserijen voor de Afrikaanse kust. Visserijen die enkel vissen voor menselijke consumptie en op de lokale markten aanlanden, laten verwerken en verkopen, dragen beduidend meer bij aan de lokale economie en voedselvoorziening, dan de visserijen die enkel vissen voor de productie van vismeel, ten behoeve van internationale viskweekconcerns.

Visbestanden/Overbevissing

- 1. 85.5% is niet overbevist en 78,8% van de populaties worden binnen de maximale grenzen bevist. We beheren dus eigenlijk al best duurzaam. Op welke manier wordt bepaald of een vispopulatie duurzaam is?**

Een visbestand is duurzaam wanneer er niet meer vis wordt weggevangen dan dat er natuurlijk bijkomt. Om erachter te komen of een visbestand duurzaam is, worden bestandsschattingen gemaakt. Een bestandsschatting is een schatting van het aantal vissen van één soort die zich in hetzelfde paaigebied in dezelfde periode voortplanten. Bestandsschattingen worden per jaar uitgevoerd en worden vervolgens vergeleken met historische vangst- en aanlandgegevens van voorgaande jaren om te bepalen of het bestand duurzaam beheerd wordt of niet. De Maximum Sustainable Yield (MSY) wordt ook aan de hand van deze gegevens bepaald.

- 2. Betreffende het FAO rapport. Uit welke soorten bestaat die 68% biologisch dynamische populaties? Als dit alleen niet eetbare soorten zijn, zou dat alsnog inhouden dat alle gevangen vis dus uit overbeviste populaties komt**

Het FAO rapport waar naartoe verwezen werd tijdens het Webinar betreft alleen soorten die gevangen of gekweekt worden voor consumptie. Het is dus niet zo dat deze cijfers schuil gaan onder vissoorten die niet tot nauwelijks worden geconsumeerd. Zie [hier](#) het volledige rapport.

- 3. Hoe zorgen wij ervoor dat we mondiaal bewust omgaan met vispopulaties? Visserij is niet iets landelijks, maar gaat over de grenzen heen.**

Hierin zijn grensoverschrijdende, internationale organisaties zoals MSC en ASC erg goed voor. Het is ook een kwestie van bewustzijn creëren onder de bevolking. Deze taak ligt bij grote organisaties zoals WWF, maar ook bij wat kleinere NGO's zoals Good Fish. Deze taak ligt verder ook nog bij de consument zelf. Hoe meer consumenten duurzame vis gaan eten, hoe minder niet-duurzame vis er uiteindelijk verkocht gaat worden. Het is inderdaad lastig om alles vanuit Nederland te reguleren, maar een groot netwerk aan NGOs is zich aan het inzetten voor duurzame vis wereldwijd.

Viskweek/aquacultuur

1. Is zeeluis schadelijk voor de consument?

Het is niet schadelijk voor de consument om kweekvis te eten die last van zeeluis heeft gehad. Zeeluis kan erg schadelijk zijn voor de vis zelf.

2. Hoe zit met antibiotica gebruik?

Binnen de kweek wordt nog steeds antibiotica gebruikt. Gelukkig niet meer in die hoeveelheden die voorheen binnen de zalmkweek werden gebruikt. De hoeveelheid antibiotica die gebruikt wordt, hangt ook af van de gevoeligheid voor ziekten van een soort, van een kweekstelsel, van de wet- en regelgeving in een land. De controle op antibiotica in de vis op je bord, is wel zo streng dat deze niet of nauwelijks wordt aangetroffen in de zalm of andere gekweekte vis. Wil je 100% zeker zijn dat er geen antibiotica wordt gebruikt in de vis die gekweekt wordt, kies dan voor vis met het biologische keurmerk of wildgevangen vis.

3. De intensieve zalmkweek is vergelijkbaar wat in de intensieve veehouderij het geval is. Daar is toch ASC voor opgericht? Duurzame visserij heeft hier last van. De burger weet nu niet meer wat hij wel verantwoord kan eten. Noordzeevis heeft last van dit consumentengedrag.

Er zijn inderdaad vergelijkingen te trekken tussen intensieve veehouderij en intensieve kweek. Voor veehouderij en visteelt houdt met dieren voor het verkrijgen van melk, eieren, vlees of bont. Door selectief te kruisen kunnen eigenschappen van het dier steeds verder worden aangepast aan de commerciële behoeftes. Intensieve veehouderij is een andere benaming voor de niet grondgebonden veehouderij en daar valt de aquacultuur (viskwekerij) ook onder.

ASC is opgericht om de beste 25% van de bedrijven van een soort te labelen als verantwoorde visteelt. Visteelt kan inderdaad een concurrentie zijn voor de afzet van visserijproducten. Om de verwarring tussen verantwoorde vis en niet duurzame vis te verkleinen, heeft Good Fish de VISwijzer opgezet om de keuze voor de consument te vergemakkelijken.

4. Als je de afvalbak toont van een kweker die per dag honderden tonnen zalm kweekt schep een scheef beeld. 1% van 100.000 kg is 1.000 kilo lijkt dan heel veel in een bak. Hoe staat de verhouding van sterfte ten opzichte van de totale productie van de beelden in Seaspiracy?

Het klopt dat Seaspiracy verhoudingsgewijs een scheef beeld liet zien. Kweek is erop gericht om juist het sterftepercentage van vissen te verminderen ten opzichte van wat er gebeurt in het wild. Neem een zalm, een volwassen vrouwtje produceert 1000 tot wel 7000 eitjes en maar 2 of 3 keren hiervan terug naar de plek waar ze geboren zijn om zelf te paaien en voor nageslacht te zorgen. Daarnaast verschilt het sterftepercentage per fase van de kweek, per vissoort, per bedrijf, per cyclus vissen die worden opgekweekt. Kortom, het is lastig om dit eenduidig uiteen te zetten. Kijkend naar zalm in kooien op zee, ligt het gemiddelde sterftepercentage tussen de 5 tot 10% van de productie.

- 5. Kunnen er voorbeelden gegeven worden van duurzame viskweek? Dankjewel**
Een mooi voorbeeld is de duurzame opkweek van mosselen uit Zeeland. Dicht bij huis en weinig impact op de omgeving. Het mosselzaad wordt uit het wild verzameld waarna de mosselen worden uitgegroeid op kweekpercelen. Het diertje leeft van plankton, heeft een zuiverende werking en de vangst van mosselzaad gebeurt op een verantwoord en duurzame manier.
- Een ander mooi voorbeeld is Kingfish, het bedrijf dat in Nederland yellowtail produceert en Seafarm. Seafarm produceert op een duurzame manier tarbot. Duurzaam geteelde vis staat in het groen op de VISwijzer.
- 6. Hoe weet ik welke zalm op een duurzame manier is gekweekt en welke niet? Welke is bijvoorbeeld op het land gekweekt in Nederland?**
De enige zalm die op een duurzame manier wordt gekweekt, is zalm die volledig wordt opgekweekt in recirculatiesystemen op het land. Er bestaat op dit moment nog geen keurmerk om deze zalm te herkennen. Het ASC is een keurmerk voor verantwoord gekweekte zalm. Wij raden aan om voor ASC gecertificeerde zalm te kiezen omdat deze zalm op dit moment de meest verantwoorde keuze is. Er wordt op dit moment nog geen zalm op het land gekweekt in Nederland.
- 7. Wat zijn de daadwerkelijke sterftcijfers in de zalmkwekerij? Ik was bekend met de problemen, maar 50% lijkt me erg hoog. Vissen uit aquacultuursystemen eten zelf toch ook vis?**
Sterftcijfer variëren per kweekmethode en zijn sterk afhankelijk van omgevingsfactoren. Het is inderdaad waar dat voor (sommige vormen) aquacultuur vismeel en visolie, gewonnen uit wild gevangen vis, wordt gebruikt als voer. Gelukkig worden er steeds meer alternatieven gebruikt en neemt de zogenoemde FIFO (fish in fish out) ratio al jaren gestaag af.
- 8. Waarom is paling niet duurzaam? Die komt toch uit een kwekerij?**
De kwekerijen waar de paling wordt opgekweekt kunnen duurzaam zijn (geen lozing van mest op de directe omgeving, geen ontsnappingen etc). Helaas komt de jonge vis voor de opkweek van paling wel uit een wild bestand. Voor de palingkweek wordt nl. glasaal gevangen voor de kust van Europa. Het wegvangen van deze glasaal heeft een negatieve impact op de Europese paling en daarmee gaat het dramatisch slecht.
- 9. Blauwvintonijnen worden ook gemest tegenwoordig, bestanden zijn erg goed.**
Het klopt dat er ook blauwvintonijn gekweekt wordt. Er zijn broedhuizen voor blauwvintonijnen maar voor het merendeel van de huidige kweek van tonijn, worden de jonge tonijn gevangen uit het wild en vervolgens opgekweekt tot volwassen tonijn in kooien op zee.
- 10. Zeeluis wordt toch ook biologisch bestreden met lipvis?**
De lipvis wordt inderdaad ingezet als biologische maatregel tegen zeeluis.
- 11. Wordt de vis van kwekerijen gekleurd? Draagt het niet afleggen van afstanden in de zee, wat vissen van nature instinctief doen, bij aan het leed van de vis?**

Zalm is eigenlijk een witvis maar wordt gekleurd doordat het stofje astaxanthine opgeslagen wordt in het vetweefsel. Dit stofje haalt het dier uit gegeten schaaldieren. Gekweekte zalm krijgt een aangepast dieet en krijgt deze stof dan ook niet binnen. Het stofje kan worden toegevoegd aan het voer of de kweker kan inderdaad kiezen voor een kleuring met astaxanthine.

De vissen in de kwekerijen kunnen bij voldoende ruimte in de kweeksystemen vrij zwemmen en dezelfde zwemsnelheden bereiken als in zee. Beperkte mogelijkheid om te zwemmen heeft inderdaad een negatief effect op het welzijn van de vis.

12. Klopt het dat de sterfte bij de zalmkweek zo groot is als die Don Staniford zegt?

Er zijn inderdaad uitzonderlijk hoge sterftcijfers gemeld bij Schotse zalmkweek. Dergelijke extreme sterftcijfers zijn echter incidenteel. Vaak zijn deze gerelateerd aan ziektes of omgevingsfactoren als algenbloei of storm. Echter de mortaliteit in Schotse zalmkweek loopt de laatste jaren op en was in het jaar 2020 was deze 14,5%.

13. Komt de antibiotica die gebruikt wordt bij gekweekte vis dan ook in zee terecht, Aangezien er nog geen 100% gesloten mariene kweeksystemen zijn toch? Welk effect heeft dat op de natuur?

Antibiotica is duur en zal niet gegeven worden in de kooien zelf. Bij een antibioticabehandeling worden de vissen uit het water gehaald en krijgen dan een antibioticabehandeling. Er zijn ook 100% gesloten recirculatiesystemen, hier wordt het afvalwater gezuiverd en zal dus de antibiotica dus ook niet in natuurlijke systemen terecht komen. Good Fish adviseert dit als meest duurzame kweekstelsel.

Plastic

1. Dus omdat netten niet afbreken in de zee, is het niet zo'n probleem en telt volume niet mee?

Het grootste volume aan plastic in zee bestaat uit microplastics. Microplastics zijn hele kleine stukken plastics en zijn afkomstig van grote stukken plastic en kleding die langzaam afbreken in zee. Delen van visnetten kunnen ook in zee teruggevonden worden. Visnetten worden echter gemaakt van een materiaal dat niet afbreekt, namelijk nylon. Visnetten dragen dus niet bij aan het probleem van de microplastics, maar dragen daarentegen wel bij aan een ander groot probleem, namelijk ghost fishing. Dit houdt in dat visnetten nog lang doorvissen nadat deze zijn losgekomen. Visnetten vormen dus niet het grootste aandeel aan plastic in de oceanen, maar vormen wel degelijk een groot gevaar voor vissen, mariene zoogdieren en zeevogels.

2. Liggen netten ook niet veel op de bodem en drijven dus niet in de soep?

Het is moeilijk om al het afval in zee in kaart te brengen. Er zijn wel verschillende onderzoeken geweest die hebben geconcludeerd dat 20-30% van het plastic in de oceanen afkomstig zijn van visserij en offshore afval. Deze onderzoeken hebben niet alleen de plastic soep geanalyseerd, maar ook het afval wat wereldwijd aangespoeld was. Bekijk hier de onderzoeken: [Plastic Waste Pollution](#) & [Global Inflow of Plastic](#)

3. Klopt het dus niet dat 46% van alle plastic in de oceaan bestaat uit visnetten?

Nee, dit klopt niet. Dit percentage geeft het aandeel aan visnetten weer die gevonden zijn in één verzamelplaats (gyre, oftewel draaikolk). Andere onderzoeken hebben het aandeel aan plastic in alle oceanen onderzocht en hierbij is geconcludeerd dat 20-30% van het plastic afkomstig is van de visserij en offshore afval. Het aandeel aan microplastics is vooralsnog aanzienlijk groter dan het aandeel aan visserijafval in zee.

4. Waar wordt de meest plastic gedumpt?

In 2015 is onderzoek gedaan naar de hoeveelheid afval die vanaf het land in de oceanen werd gedumpt. Hieruit werd geconcludeerd dat China en Indonesië zorgen voor het meeste plastic dat in zee gevonden kan worden. Het is verder niet precies bekend waar visserijafval het meeste in zee terechtkomt.

5. Plastic is een mondiaal probleem. Kunnen we niet alleen oplossen. Hoe graag we dat ook willen. Net als stikstof

Het plasticprobleem gaat inderdaad over de grenzen heen. Het is daarom erg belangrijk dat er wereldwijd actie ondernomen wordt. Er is gelukkig een groot netwerk van NGOs en ander organisaties die hun best doen om het plasticprobleem tegen te gaan. Ook consumenten kunnen een steentje bijdragen door bewuster te zijn in het kopen van producten en het scheiden van afval.

6. Is het ook een fabel dat in 2050 de zeeën voller zitten met plastic dan met vis?

Het is onduidelijk of deze bewering 100% klopt. Dit is namelijk afhankelijk van veel factoren, en afhankelijk van hoe je dit meet, bijvoorbeeld in aantal of in gewicht? In beide gevallen gaat het hier om een grove inschatting en is de boodschap vooral dat er een probleem is met de hoeveelheid plastic die in onze oceanen terecht komt.

Op de website van de Plastic Soup Foundation staat hier het volgende over: In de komende 10 jaar zal de productie van plastic met 40% toenemen. Als we niets tegen de plasticsoep ondernemen, zal er in 2050 qua gewicht meer plastic in zee zijn dan vis. De Verenigde Naties waarschuwen dat het zeeleven onherstelbaar verwoest zal worden. Koraalriffen blijken extra kwetsbaar voor plastic. De plasticsoep zal de voedselvoorziening van miljoenen mensen in gevaar brengen, terwijl de productie van plastic een nog hogere vlucht neemt door goedkoop schaliegas.

7. Als je toch producten met plastic verpakking koopt en gebruikt, maar dan netjes die lege verpakkingen sorteert en in de daartoe geschikte vuilniszakken doet, wat is dan het probleem voor plastic in zee?

Dit is een veel gestelde vraag. Idealiter zou iedereen zijn plastic volledig scheiden en op de juiste manier weggooien. Als dit ook goed wordt opgehaald, verzameld en verwerkt wordt, is dit inderdaad geen probleem en belandt dit plastic afval niet in zee. Helaas is dit in de praktijk nog niet zo geregeld. Ook in Nederland gaat hier erg veel fout en komt veel plastic in de natuur terecht, en uiteindelijk een zeer groot deel in onze oceanen. Dat er zo veel afval op straat ligt, gebeurt zowel per ongeluk als expres. Er zijn nog steeds mensen die troep laten slingeren. Daarnaast zitten prullenbakken vaak vol en waait overtollig afval weg. Of wordt dit door vogels mee genomen. Daarnaast zijn er nog veel landen waar de afvalverwerking niet goed geregeld is of waar het bewustzijn en kennis van het probleem afwezig blijft.

8. Ik ben het eens met waarde documentaire voor het maatschappelijk debat: wat kunnen we doen to minimise plastic waste als consument?

Veel alledaagse dingen zijn gemaakt van plastic of bevatten plastic deeltjes. Het is erg belangrijk om zoveel mogelijk plastic verpakkingen her te gebruiken en/of te vermijden. De Plastic Soup Foundation heeft meerdere apps ontwikkeld die kunnen helpen bij het verminderen van plastic gebruik. Wil je nog meer doen dan alleen plastic vermijden? Breng dan een zak of een doos mee naar het strand en voer je eigen 'beach clean-up' uit! Kijk [hier](#) voor meer informatie.

Illegale visserijen

1. **Fijn om de behandelde beelden of nog in goed daglicht gezet te hebben of dan wel de ernst ervan erkend te zien worden. Ik had zelf nog gehoopt dat de illegale visserij rondom de kusten van Afrika behandeld zouden worden. Is er iemand die hier nog iets over kan zeggen en mogelijk zelfs maatregelen die al genomen worden kan benadrukken?**

De illegale visserij rondom de kusten van Afrika is inderdaad een ontzettend groot probleem. Er zijn een aantal NGOs die dit probleem als prioriteit hebben, een voorbeeld hiervan is de Environmental Justice Foundation. Op dit moment is controle op zee de meest gebruikte en effectiefste methode om illegale praktijken aan te pakken. Hierbij worden schepen via de GPS tracking opgezocht en gecontroleerd door de kustwacht. Ook is er bij het op de markt brengen van vis een controle op de aanvoer. Hierbij wordt gecontroleerd of de visserij wel de juiste vangstcertificaten heeft.

2. **Klopt het dat de cijfers uit het FAO rapporten met betrekking tot de visbestanden wordt berekend uit de wereldwijde vangstdata. Hoe betrouwbaar is deze data? Er schijnen veel vangsten niet worden geregistreerd (bijvoorbeeld wanneer een vissersboot een vis tegenkomt welke meer geld oplevert wanneer het ruim al vol is met een andere minder winstgevende vis. De vangstdata van de eerst vis wordt dan niet doorgegeven. Uiteraard zijn dit illegale praktijken).**

Ondanks wereldwijde inspanningen om de visserij te reguleren, kunnen illegale praktijken inderdaad nooit helemaal uitgesloten worden. Wel mag ervan uitgegaan worden dat de cijfers van het FAO een goede benadering zijn van de wereldwijde vangst. De FAO rapporten vormen hiermee een belangrijke tool om de visserij te monitoren. Binnen de EU wordt er gewerkt aan meer transparantie en traceerbaarheid van de keten om illegale praktijken tegen te gaan.

3. **Hoe weet je of je slaafvis of slaafvrije vis eet?**

Slavernij op vissersschepen of slechte werkomstandigheden in de aquacultuur is met name aan het licht gekomen in Zuidoost Azië. Zekerheid dat je een slaafvrije vis eet, kun je krijgen door vis te kopen met een ASC of MSC keurmerk. Het ASC keurmerk heeft criteria in hun standaard en MSC voert een risico-analyse uit voordat een visserij gecertificeerd kan worden.

Vragen aan Good Fish/VISwijzer

1. Kunnen wij de VISwijzer van Good Fish Foundation controleren? Of is die gelijk aan dolfin save van Earth foundation?

De VISwijzer van Good Fish is geen keurmerk. Wij hebben geen certificeringssysteem of label op een product. Wij zijn daarin in principe anders dan Dolphin Safe of een keurmerk zoals MSC. De VISwijzer geeft een duurzaamheidsbeoordeling van een vis. Deze beoordeling is gedaan met een vaste methode die werkt met 2 review rondes met lokale experts. De methode is door Good Fish en het Wereld Natuur Fonds ontwikkeld. De beoordeling op de VISwijzer is een weergave van de duurzaamheid van een soort uit een bepaald gebied en gevist of gekweekt met een specifieke methode. Als de vis die u wilt kopen een groen beoordeeld is op de VISwijzer, is dit een goede en duurzame keuze.

2. Op jullie website zie ik dat goede vis een "minimale impact op het milieu" heeft. Maar wat is minimaal in jullie ogen. Wat is de benchmark of het ijkpunt? Zelfde geldt voor negatieve impact, waar baseren jullie dat op?

De beoordelingen van de VISwijzer zijn vastgesteld in een vast methode, ontwikkeld door Good Fish en het Wereld Natuur Fonds. De methode is opgedeeld in 3 hoofdcategorieën: staat van het bestand, impact op het milieu en visserijbeheer. Ieder van deze categorieën bestaat uit verschillende vragen en onderdelen waarop de visserij beoordeeld wordt. Bij de categorie impact op het milieu wordt onder andere bijvangst van bedreigde soorten meegenomen, andere bijvangsten, schade aan het habitat en schade aan de balans aan soorten in het ecosysteem. Minimale impact en negatieve impact is vastgesteld in de scores die worden toegekend bij de bepaalde vragen. Als er veel bijvangst is van bijvoorbeeld haaien of zeevogels wordt dit zwaar negatief gescoord. Als er geen bijvangst is van deze bedreigde soorten of andere soorten, wordt er neutraal of positief gescoord.

3. Is de VISwijzer nog aangepast n.a.v. deze docu?

Nee, de VISwijzer werkt volgens een vaste methode die naar aanleiding van deze film niet is aangepast. Wij hebben hier geen reden toe gezien. Naast plasticvervuiling, neemt de VISwijzer methode alle onderdelen uit de film mee in de beoordeling. Plastic vanuit de visserij zoals te zien in de film is inderdaad ook een probleem in sommige visserijen. Wij hebben dit nog niet verwerkt in de methode, mede naar aanleiding van de film gaan we dit in de toekomst wel meenemen.

4. Schelpdieren groen op de viswijzer?

Niet alle schelpdieren staan in het groen op de VISwijzer, maar de meeste wel. Groen op de VISwijzer zijn mosselen en oesters. Andere schelpdieren zoals mesheften (scheermes), kokkels, vongole zijn groen mits ze gevangen of verzameld zijn met de hand of met handbestuurde methodes.

5. Hoe kijkt Good Fish tegen Mitsubishi Corporation aan? Wereldwijd groot in wildvangst (indirect), aquacultuur en verwerking/verkoop...Zijn zij transparant genoeg en zou Eneco (overgenomen door Mitsubishi in 2019) daar aandacht aan moeten besteden?

Wij hebben geen standpunt over dit specifieke bedrijf. Wij hebben ook geen samenwerking of gehad met dit bedrijf. Wij geven advies over het eten van vis op onze VISwijzer. Dit is ongeacht de betrokken bedrijven. Mogelijk zitten hier soorten tussen die gevangen worden door aan Mitsubishi Corporation gelieerde (visserij)bedrijven.

6. Welke 28 landen dragen jullie advies?

Alle visserij- en kweekbeoordelingen staan in een database die wij samen maken met het Wereld Natuur Fonds Internationaal. In elk land wordt een VISwijzer samengesteld op basis van de vis die in dat land het meest gegeten wordt. De VISwijzer in Nederland wordt opgesteld en beheerd door Good Fish. Alle beoordelingen komen dus uit dezelfde database en zijn identiek. De volgende landen geven een viswijzer uit: Oostenrijk, België, Frankrijk, Denemarken, Finland, Duitsland, Hong Kong / China, Indonesië, Italië, Maleisië, Nederland, Noorwegen, Polen, Rusland, Singapore, Spanje, Zuid-Afrika, Zweden, Switzerland, Bulgarije, Kroatië, Portugal, Griekenland, Roemenië, Slovenië, Tunesië en Turkije. In andere landen zijn vergelijkbare methodes ontwikkeld en worden volgens deze methode een viswijzer uitgebracht. Dit zijn: de Verenigde Staten, Canada, Malta en het Verenigd Koninkrijk. Good Fish is co-founder van de Global Seafood Ratings Alliance waar we de ambitie hebben om met de grootste VISwijzers ter wereld te werken naar een mondiale boodschap.

7. Welke steun krijgt Hendrik Kramer van de Good Fish Foundation? Hendrik zal toch niet de enige zijn die deze ondersteuning graag krijgt?

Deelname aan de webinar was vanuit alle experts vrijwillig. Geen van de experts heeft steun ontvangen.

8. Op de viswijzer staan soms verschillende kleuren voor 1 vis. Hoe wordt dan de definitieve kleur vastgesteld?

Een vis kan inderdaad verschillende kleurscores hebben op de VISwijzer. De definitieve kleur is afhankelijk van het vangstgebied (waar de vis is gevangen) en de methode (hoe de vis is gevangen). Deze informatie heb je nodig om de definitieve score te kunnen vinden. Deze informatie is verplicht op de verpakking van de vis of op het bordje in de viswinkel of viskraam. Als deze informatie ontbreekt kun je dit vragen aan de verkoper om de definitieve score op de zoeken.

9. Is het mogelijk dat vis een MSC keurmerk heeft, terwijl hij een rode status heeft op de Viswijzer?

Een MSC keurmerk wordt aan een specifieke visserij (boot of bedrijf) toegekend. Deze visserij voldoet dan aan de duurzaamheidsstandaard van het MSC. Een beoordeling op de VISwijzer gaat over een bepaalde soort in een gebied en met een specifieke methode gevangen. Wij beoordelen op de VISwijzer dus niet een specifieke visserij. Dit is een belangrijk verschil. Het zou dus kunnen dat een specifieke visserij het MSC keurmerk heeft, maar dat deze vis ook rood scoort op de VISwijzer. Deze vis komt dan niet uit de visserij met MSC keurmerk, maar uit een andere visserij in hetzelfde gebied die met dezelfde methode vist maar geen MSC keurmerk heeft.

10. Je hoort van veel tieners en jongvolwassenen dat ze verward zijn door de Seaspiracy Netflix serie. Hoe geven jullie als GFF de nuances van vanavond door aan deze doelgroep?

Wij hopen dat ook jongeren hebben deelgenomen aan de webinar. Deze factsheet, ons statement over Seaspiracy en alle andere informatie komt ook op onze website te staan. Daarnaast zijn wij ook actief op sociale media die veel jongeren gebruiken, zoals Instagram of geven we onze boodschap over het belang van duurzame vis kiezen door aan de jongere doelgroep via influencers.

11. Hoe kun je volgens Good Fish Foundation tong vangen zonder de bodem te beroeren? Het is toch juist dat pulsvissen de beste methode is?

Tong wordt op verschillende manieren gevangen. De ene methode geeft meer bodemberoering dan andere methodes. Vissen met puls is minder bodemberoerend dan boomkorren en scoort daarom geel op de VISwijzer. Echter is pulsvissen helaas verboden in de Europese Unie. Dit betreuren wij, zeker omdat vissen met puls voordelen lijkt te hebben voor zowel de visser als de natuur en het wetenschappelijke onderzoek niet voldoende is afgerond. Helaas is dit verbod nu definitief. Nu de puls verboden is, is tong gevangen met kieuwnetten de meest duurzame methode volgens de VISwijzer. Deze methode heeft geen tot bijna geen bodemberoering.

12. Waar staat de Good Fish Foundation in het veld? Meneer Bult sprak over extremen en middenveld. Kunt u aangeven waar Good Fish Foundation zich bevindt?

Dit was inderdaad een uitspraak van Meneer Bult aan het begin van het webinar. Dit is niet een uitspraak van Good Fish geweest. Wij kunnen daarom niet beoordelen wat hij precies als het middenveld of extremen beschouwd met zijn opmerking. Good Fish werkt samen met de sectorpartijen, marktpartijen, andere NGO's en wetenschappelijke organisaties. We zoeken altijd in eerste instantie de samenwerking op. Als het echt nodig is gaan wij de barricades op en voeren wij actie voor verandering richting een duurzame visserij.

16. In plaats van een MSC keurmerk af te nemen, ondersteunt de stichting ook visserijbedrijven om het goed te doen?

Good Fish neemt geen MSC keurmerk af. Wij geven middels de VISwijzer advies over duurzame vis en stimuleren hiermee de markt om duurzame keuzes te maken en visserijen om te verduurzamen. Wanneer een visserij duurzamer vist, wordt dit zichtbaar op de VISwijzer door middel van een betere score.

Welzijn en ethiek

- 1. Er wordt steeds heel makkelijk over duurzame visserij gesproken en over duurzame vis. Maar daarbij wordt geen rekening gehouden met hoe enorm de visserij verreweg de meeste vis laat lijden tijdens de vangst en tijdens het stervensproces van deze vissen.**

Klopt, lange tijd werd welzijn bij vissen niet meegenomen in duurzaamheidsbeoordelingen. Gelukkig zijn er steeds meer consumenten en organisaties, zoals Wakker Dier, die zich hier wel over uitspreken. Bij een deel van de viskweek, waaronder alle zalmkweek Nederlandse kwekerijen, worden de vissen gedood door middel van een elektrische schok, dit wordt ook wel *stunning* genoemd. Dit is een snelle methode waarbij de vis direct verdoofd is en overlijdt. Hierbij wordt geen onnodig leed veroorzaakt voor de vis. Bij wilde visvangst is diervriendelijk slachting niet het geval. Daar loopt men aan tegen de logistiek, want verdoovingsmachines zijn (nog) te groot om aan boord te hebben of de efficiëntie, wanneer iedere vis afzonderlijk geslacht moet worden. Good Fish werkt aan het vergroten van welzijn bij vis. In de VISwijzer beoordeling voor kweekvis is welzijn meegenomen. Bij wildvangst zijn we momenteel aan het onderzoeken hoe dit kunnen meenemen. Dit jaar start een project waarin we gaan onderzoeken hoe we het vissenwelzijn ook in de wildvangst kunnen verbeteren.

- 2. De manier hoe de vis z'n einde vind is ook een punt om vraagtekens bij te zetten, zeker als je ze zet naast hoe we eisen stellen aan het humaan afmaken van ons vlees (waar overigens ook genoeg aan schort).**

Zie antwoord hierboven.

- 3. Duurzaam is toch ook op een respectvolle manier met levende wezens omgaan. Hoe zien jullie zo'n slachting bij de faroer dan?**

Dolfijnen en walvissen zijn hele intelligente dieren. De jacht op Grienden bij op Faeröer keuren wij niet goed uit dierenwelzijn overwegingen.

Tonijn

- 1. Welke tonijnvisserij is echt duurzaam te noemen? En wie controleert dat?**

Kijk op de VISwijzer voor de beoordelingen van tonijn. Een aantal tonijnsoorten kunnen groen scoren op de VISwijzer. Dit is afhankelijk van de vangstmethode en het vangstgebied. Ook is het heel belangrijk om te weten om welke soort tonijn het gaat. Er zijn namelijk veel tonijn soorten. Blauwvintonijn staat nooit groen op de VISwijzer en is dus nooit een goede keuze. Voor andere soorten tonijn kunt u de VISwijzer raadplegen. Vooral de vangstmethode is belangrijk voor de duurzaamheidsbeoordeling voor tonijn. Handlijnen en hengelsnoeren is een duurzame vangstmethode met weinig bijvangst. Vermijd tonijn gevangen met longlines (grondbeugen) en ringzegen met lokvloten (FADs). Tonijn met een MSC keurmerk is ook een goede keus.
- 2. Dus geelvin tonijn verkopen? Deze is dus dolfijnvriendelijk gevangen?**

Niet alle geelvintonijn is een duurzame keuze. De duurzaamheid is afhankelijk van de vangstmethode en het gebied waar de tonijn gevangen is. Ook bij geelvintonijn is de vangstmethode handlijnen en hengelsnoeren de meest duurzame keuze. Hierbij is inderdaad geen sprake van bijvangst van dolfijnen of andere soorten. Met handlijnen en hengelsnoeren worden de tonijnen namelijk één voor één binnengehaald en worden speciale haken gebruikt.
- 3. Tonijnvisserij is op veel plaatsen gecertificeerd zelfs door MSC. Wat een onzin deze film dus.**

Zoals Hidde van Kersen, directeur van MSC Benelux tijdens de webinar heeft toegelicht, klopt veel informatie over MSC in Seaspiracy niet. Lees ook het statement van MSC op hun website: [Reactie MSC op Seaspiracy](#)
- 4. Is er naast het ICCAT certificaat nu ook MSC Bluefin?**

Ja, er zijn een aantal visserijen MSC-gecertificeerd die ook of alleen blauwvintonijn vangen. Deze visserijen en andere MSC visserijen kun je [hier vinden](#).

Bodemberoering/Pulsvisserij

1. Is puls vissen minder milieubelastend?

Vissen met pulstuig lijkt minder milieubelastend dan de traditionele boomkor. Echter is pulsvissen helaas verboden in de Europese Unie. Dit betreuren wij, zeker omdat vissen met puls voordelen lijkt te hebben voor zowel de visser als de natuur en het wetenschappelijke onderzoek niet voldoende is afgerond. Helaas is dit verbod nu definitief.

2. Why is pulsfishing forbidden if 46% of plastic in oceans is from traditional fishnets?

That 46% of the plastic waste in the oceans is from fishing nets, is incorrect. The correct number is 10-20%. That being said, this is still too much. We do not have any information regarding wastes from pulsefishing and whether this is less or more than traditional nets.

3. Is het waar dat Good Fish Foundation tegen de pulsvisserij was en destijds in Brussel tegen de pulsvisserij heeft afgezet?

Nee dat is niet waar. Lees hier het statement wat wij samen met Stichting de Noordzee hebben opgezet in 2017: <https://www.noordzee.nl/opinie-maak-nu-echt-werk-van-onderzoek-pulsvisserij/>

4. Wat is nou echt een duurzaam alternatief voor de boomkorvisserij om bodemvissen te vangen?

Een duurzaam alternatief voor boomkorren om bodemvissen te vangen zijn kieuwnetten. Deze methode is minder effectief, maar wel een stuk duurzamer van de boomkorvisserij. Een andere goede kandidaat om de boomkorvisserij te vervangen was de pulsvisserij. Helaas in de pulskor definitief verboden in Europa. Zie hierboven ons statement over pulsvisserij.

Koolstofopslag

- 1. In de documentaire wordt gesteld dat de oceaan en vis ook een grote bijdrage levert aan CO2 opname. Zouden we dan om de klimaatdoelen te halen hier niet meer op moeten focussen? Wat is jullie visie hierop?**

Er wordt steeds meer onderzoek gedaan naar welke rol de oceaan en het leven daarin speelt in de klimaatverandering. Zo is er recentelijk [dit onderzoek](#) gepubliceerd die de impact van bodemberoering op het vrijkomen van CO2 van sleepnetten laat zien. De impact die de visserij heeft op het klimaat heeft uiteraard onze interesse, maar we hebben hier nog geen visie op geformuleerd.

Voedselveiligheid

- 1. De reden waarom ik weinig tot geen vis eet (schaaldieren) al zeker niet, is de opname van zware metalen, antibiotica en microplastics. Is die reden gegrond? / Er werd ook gezegd dat vis eten niet gezond is vanwege de zware metalen die in vis zouden zitten. Is dat zo?**

Vis mag in Europa niet worden verkocht als het meer kwik, dioxine of antibiotica gehaltes bevat dan het wettelijk vastgestelde gehalte. Het risico van kleine hoeveelheden dioxines en zware metalen in 1 portie vette vis is dan ook te verwaarlozen. Het algemeen geldende advies is om niet meer dan 4 porties vette vis per week te eten. Voor zwangere vrouwen is de limiet 2 keer per week en wordt ook afgeraden om roofvissen als tonijn en zwaardvis te eten.

Microplastics worden in vissen vooral gevonden in het maag-darmkanaal. Dit deel wordt er voor consumptie uitgehaald. Er wordt veel onderzoek gedaan naar het voorkomen van de microplastics in de eetbare delen van de vis. Zo bleek dat alle mosselen wel microplastics bevatten, voornamelijk vezels uit kleding. De Plastic Soup Foundation heeft hier [dit artikel](#) over geschreven. De hoeveelheid microplastics uit fijnstof die we in huis binnenkrijgen is vele malen groter dan de hoeveelheid in de mosselen.

- 2. Hoe zit het met het gebruik van visolie capsules als supplement en het effect daarvan? en kan je inderdaad beter algenolie gebruiken?**

Qua duurzaamheid is het een goede optie om voor algenolie te gaan. Dit is een betere keus dan visolie capsules gemaakt van vis. Of de voedingswaarde van algenolie capsules vergelijkbaar is met die gemaakt van wilde vis, kunnen wij geen uitspraak over doen. Wij zijn geen experts op het gebied van voedingssupplementen.

Technische vragen

1. Kunnen we de deelnemerslijst krijgen?

Het webinar was een open event. Uit privacyredenen geven wij de deelnemerslijst niet vrij.

2. Kan ik het webinar terugkijken?

Ja, het webinar is opgenomen en is terug te zien op onze site via deze link:

<https://www.goodfish.nl/webinar-seaspiracy-feiten-fabels-gemist-kijk-de-volledige-uitzending-hier-terug/>